

Støttet samtale med personer med afasi efter SCA-metoden

Taleinstituttet og
Hjerneskadecenter Nordjylland

**Aalborg
Kommune**

Støttet samtale med personer med afasi efter SCA-metoden

I Danmark er der årligt 15.000 nye tilfælde af apopleksi (også kaldet slagtilfælde, som dækker over blodpropper i hjernen og hjerneblødninger). Op mod en tredjedel af denne gruppe får sproglige vanskeligheder (afasi) som følge af deres hjerneskade. Desuden kan andre erhvervede hjerneskader efter f.eks. tumorer og traumer også give afasi.

Hvad er afasi

Afasi er en erhvervet sproglig forstyrrelse som oftest ses i forbindelse med skader i venstre hjernehalvdel. Afasi kan ramme nogle eller alle dele af sproget (tale, forståelse, læsning, stavning, skrivning, talbehandling og regning) og forekommer i meget varierende grad. Fælles for de forskellige former for afasi er vanskeligheder ved at finde ord og ombytning af hele ord eller dele af ord.

Fælles for alle, der får afasi, er at de oplever vanskeligheder ved at tage del i samtaler på samme måde som før og på lige fod med andre. Derfor rammer afasi ikke kun personen med afasi, men i høj grad også de pårørende (familien, vennerne og kollegaerne).

De kommunikative vanskeligheder, der kan være en konsekvens af at have afasi, skaber mange begrænsninger i hverdagen. For at mindske de barrierer, en person med afasi oplever, kan man træne samtalepartnern i at støtte samtalen og gøre kommunikationen nemmere.

Træning via støttet samtale

Der er evidens for effekten af at træne samtalepartnere i en metode, der kaldes samtalestøtte til personer med afasi - SCA (Supported Conversation for Adults with Aphasia) - som er udviklet af the Aphasia Institute i Toronto. The Aphasia Institute er førende inden for forskning i afasi og har i mere end 30 år udviklet kurser i samtalestøtte til alle

typer samtalepartnere så som pårørende, sundhedspersonale, frivillige, talepædagoger m.m.

SCA-metoden bruges på Apopleksiafsnittet 6Ø på Aalborg Universitetshospital og på rehabiliteringsenhederne Neuroenhed Nord i Brønderslev og Frederikshavn under Regionshospital Nordjylland. Taleinstituttet og Hjerneskadecenter Nordjylland i Aalborg underviser personer med afasi og deres pårørende i SCA-metoden og udbyder kurser til fagpersoner, som kommunikerer med personer med afasi.

Princip og teknikker i SCA-samtalestøttemetoden

SCA er en kommunikationsmetode, der gør det muligt at føre en samtale med en person, der har problemer med at udtrykke sig eller at forstå, hvad der bliver sagt. Metoden går ud på, at samtalepartneren ved brug af nogle enkle teknikker støtter de kommunikative kompetencer personen med afasi har, således at personen med afasi får nemmere ved at forstå beskeden og nemmere ved at svare.

Metoden bygger på 2 principper:

- Anerkend personen med afasi som værende kompetent
- Synliggør de kommunikative kompetencer, som personen med afasi har

At vise anerkendelse kan være at tale naturligt med normal volumen og så tilpasse sproget til vanskelighederne, men det er også at tale om, hvor frustrerende det kan være at have alle tanker og ordene indeni uden at have mulighed for at give udtryk for dem.

For at hjælpe personen med afasi med at forstå, hvad der bliver sagt og at komme til orde selv, er der en række **teknikker** i SCA-metoden, som støtter og synliggør den afasiramtes kommunikative kompetencer. Teknikkerne har 3 funktioner, nemlig IND, UD og TJEK.

IND: gør beskeden tydelig så personen med afasi kan forstå, hvad der bliver sagt

UD: giv personen med afasi mulighed for at svare på spørgsmål eller selv komme men kommentarer eller stille spørgsmål.

TJEK: har du forstået personen med afasi rigtigt.

For at støtte forståelsen (IND) tilpasses talen med korte, enkle sætninger, gestik, skrevne stikord eller billedmateriale. Stikordene eller billedmaterialet kan bruges af personen med afasi til at svare (UD), eller måske har personen med afasi brug for at blive stillet JA/NEJ-spørgsmål og svare ved at angive ja eller nej. Og for at sikre os, at vi har forstået, hvad personen med afasi vil fortælle (TJEK) opsummeres samtale med brug af gestik, stikord m.m.

Hos patienter med afasi hænger der en seddel med gode råd til at støtte samtalen bedst muligt. Har du spørgsmål, er du meget velkommen til at spørge personalet på afdelingen, og talepædagogerne giver gerne vejledning til kommunikationen.

Taleinstituttet og Hjerneskadecenter Nordjylland

Borgmester Jørgensens Vej 2 B

9000 Aalborg

Tlf.: 99 82 54 40

Sikker e-mail: taleinstituttet@aalborg.dk

www.taleinstituttet.dk

**Aalborg
Kommune**